

Felkészülés az Európai Unió elnökségre: Az ápolási szakmai területet érintő feladatok

Kissné Erdélyi Gabriella, Nemzeti Erőforrás Minisztérium

2011. első félévében Magyarország első alkalommal töltheti be az Európai Unió tanácsának soros elnökségi tisztét, melynek lesznek az Egészségügyi Világszervezet (WHO) tevékenységeivel összefüggő vonatkozásai is. Ilyen esemény lesz többek között a Chief Nursing Officers (Kormányzati Ápolási Vezetők, CNO) találkozója is, mely ez alkalommal Magyarországon kerül megrendezésre. A szerző az idén megtartott konferenciák tapasztalatain keresztül ismerteti a CNO működését, szerepét, valamint a kapcsolódó feladatokat.

Hungary holds its first chairmanship-in-office position of the European Union's council in the first half of year 2011. This position will concern some WHO's activities as well. One of these events will be the meeting of Chief Nursing Officers (CNO), organised in Hungary.

Based on the experiences of the conferences held this year, the author outlines the essence of CNO function, his role and the related tasks.

Európai Unió elnökségünkkel együtt járó feladataink között az ápolás is kiemelkedő fontosságú téma lesz, mert 2011-ben Magyarország fogja szervezni a Chief Nursing Officers (Kormányzati Ápolási Vezetők) első félévi találkozóját. A 2010-es spanyolországi eseményen – amely egy Európai Unió ápolásszakmai/szakmapolitikai szellemi műhely – első ízben vett aktívan részt hazánk. A szervezet működésének bemutatásához néhány fontos információt szükséges összefoglalni a WHO (Egészségügyi Világszervezet) ápolási-szülésznői szakmai fórumairól.

GOVERNMENT CHIEF NURSING AND MIDWIFERY OFFICERS

2010. május 12-13-án Genfben a Government Chief Nursing and Midwifery Officers (GCNMO) konferencián 65 ország 73 delegált képviselője vett részt. A szervezet a WHO keretein belül működő hálózat, melynek célja a tagországok ápolással és szülésznői-védőnői tevékenységgel összefüggő szakmai és szakmapolitikai problémáinak megoldását szolgáló globális irányelvek, ajánlások kidolgozása.

A szervezet központi irányítása a folyamatos elektronikus kapcsolattartás mellett két évente összehívja a WHO tagországok kormányzati tisztái főápolói/szülésznői képviselőit Genfben, ahol két napos intenzív munkaértekezleten határozzák meg a következő két évre vonatkozó javaslatokat, feladatokat. Ezek az alkalmak lehetőséget nyújtanak mind a fejlődő, mind a fejlett gazdasággal rendelkező országoknak

a tapasztalatcserére, az egészség kultúrával, szakmai kutatásokkal, szakképzéssel kapcsolatos információk, eredmények megismerésére és nem utolsósorban a kiváló együttműködésre, együttgondolkodásra, mert mindenki lehetőséget kap arra, hogy országának egészségügyi hálózatát, a hálózaton belül dolgozó szakemberek szakképzését is bemutassa.

A 2010. májusi konferencián néhány éves megszakítás után hazánk is aktívan részt tudott venni. A konferencia az alapellátás és az újszülött ellátás témaköreit vette alapul, tekintettel arra, hogy ezek a problémák szorosan kapcsolódnak a Milleniumi Fejlesztési Célokhoz. Az utóbbiak a gyermekhalandóság csökkentése (kétharmadával csökkentendő az öt éves kor alatti gyermekhalandóság), az anyák egészségének javítása (háromnegyedével csökkentik a gyermekágyi halandóság arányát), a HIV/AIDS, a malária és más fertőző betegségek terjedésének megállítása.

A konferencia végeredményeként a GCNMO megfogalmazta azon javaslatait, melyekkel az egészségügyi rendszer megerősítését, az ember központú egészségügyi alapellátási rendszer fejlesztését, az egészségügyi méltányosságot és a 4. 5. és 6. Milleniumi Fejlesztési Célok megvalósítását kívánja segíteni. A javaslatok szerint többek között országos szintű WHO ápoló és szülésznői fókuszpontok létrehozása szükséges az együttműködéshez valamint erőforrásokat kell mobilizálni az ápoló- és szülésznők képzés, illetve a képzési gyakorlat fejlesztésére. Az ajánlás szerint a kormányzatoknak elő kell segíteniük, hogy az ápolók és szülésznők a pályán maradjanak, és lehetőséget kell teremteni ahhoz, hogy minden szinten részt vehessenek a szakmát érintő döntések meghozatalában. A szakképzésre vonatkozó irányelvek szerint az ápolók és szülésznők elméleti és gyakorlati oktatásának a biztonságos és hatékony, emberközpontú egészségügyi alapellátásra kell irányulnia, és a kompetenciára épülő, közösségen alapuló egészségügyi alapellátási tananyagot mindenhol be kell építeni a jelenlegi alap szintű ápoló és szülésznő tantervekbe. Az alapszintű és az akkreditált folyamatos szakmai továbbképzések ápolói és szülésznői kompetenciáit felül kell vizsgálni, tekintettel az alapellátás-specifikus kompetenciák kifejlesztésére, az újabb és egyre bővülő feladatok elvégzése érdekében. Meg kell határozni az ápolók és szülésznők praxisban alkalmazandó hatáskörét és kompetenciáit valamint fejleszteni kell a szakképzett emberi erőforrás tervezését.

TRIAD MEETING

Az idei (GCNMO) konferenciát követően, 2010. május 14-15-én került megrendezésre a Triad Meeting, melyen

85 országból közel 200 fő találkozott immár harmadik alkalommal. A Triad három nagy világszervezet, az International Council of Nurses (Ápolók Nemzetközi Tanácsa, ICN) az International Confederation of Midwives (Szülésznők Nemzetközi Szövetsége, ICM) és a WHO együttműködése nyomán kapta a nevét.

Az idén harmadik alkalommal megrendezett Triad Meetingen a GCNMO konferencia témáit tovább folytatva, azokat a gazdasági válság hatásainak elemzésével kiegészítve folytatódottak Genfben a nemzetközi ápolás szakmapolitikai fórumok. A megállapításokat a közösen megfogalmazott **Triad Communiqué** [1] tartalmazza, melynek végleges változatát a konferencia 2010. május 15-én elfogadta. A kiáltvány megfogalmazását a gazdasági világválság egészségügyet érintő következményei, nevezetesen a Milleniumi Fejlesztési Célok megvalósulásának veszélyeztetettsége motiválta. A közlemény felhívja a figyelmet a betegség megelőzés, valamint a mentális egészség elősegítésének fontosságára, az egészségügyi dolgozók, ápolók kulcsfontosságú pozíciójára az egyre növekvő krónikus betegségek, tartós ápolást igénylő esetek száma miatt. Kiemeli továbbá, hogy az egészségügyi rendszer fejlesztése érdekében szükséges az alapellátás megújítása, a magas színvonalú, szakmai vezetésű oktatás és szabályozás, illetve az ápolók és szülésznők bevonása a rövid és hosszú távú stratégiai tervek kidolgozásába. A dokumentum végül nagy hangsúllyal mutat rá, hogy az egészségi állapot javítását és a haladást szolgáló befektetéseknek nagyobb az aktualitása, mint eddig valaha.

CHIEF NURSING OFFICERS (CNO) ÉS MIBEN KÜLÖNBÖZIK A GCNMO-TÓL?

A **Chief Nursing Officers (CNO)** testület a GCNMO nemzetközi szervezet Európai Unió tagjai által alapított közösség. Küldetése az EU tagországokban az ápolás-menedzsmentre, fejlesztésre és az egészségügyi szakképzésre vonatkozó jogszabályokkal összefüggő döntésekhez minden tagország számára elfogadható javaslatok, ajánlások megfogalmazása. Tagjai többségében az Európai Unió belüli GCNMO képviselők.

A szervezet minden évben két alkalommal tart két-három napos szakmai értekezletet, melynek tradicionálisan a soros elnökséget adó Európai Unió tagország biztosít helyszínt. A találkozók a WHO konferenciákhoz hasonlóan előzetesen meghirdetett témaköröket vitatnak meg a résztvevők, melyek elsősorban szakmai kihívásokhoz kötődő, globális folyamatokhoz kapcsolódó nagyszabású projektek ismertetésére, illetve egy-egy tagország egészségügyi szakképzési-, és betegellátási rendszerének feltérképezésére épülnek.

Idén februárban első alkalommal hazánk is részt vett CNO találkozón, melyre Spanyolország Extremadura tartományában került sor. A konferencián elhangzott előadások elsősorban az ápolási szakterületen egyre nagyobb teret hódító új irányzatokról szóltak. Ezt követték a szakmai vita-

fórumok. Spanyolország számos nemzetközi projekt aktív szereplője, melyeket egy-egy prezentációval ismertettek az előadók.

Az **RN4CAST projekt** – mely a Leuveni Katolikus Egyetem koordinációjával, valamint Prof. Dr. Linda Aiken az egyesült államokbeli Pennsylvania Egyetem professzora tudományos irányítása mellett zajlik – a legnagyobb volumenű európai ápolói munkaerőre irányuló tanulmány. A kutatásban Belgium, Finnország, Németország, Görögország, Írország, Lengyelország, Spanyolország, Svédország, Svájc, Hollandia, Nagy Britannia és három, az Európai Unióval partner ország: Kína, Dél-Afrika és Botswana is közreműködik. Norvégia egy későbbi fázisban csatlakozott a projekthez, így az ő szerepük a referencia kidolgozásában fog hangsúlyt kapni.

A konzorcium egy új típusú munkaerő tervezési stratégia kidolgozására törekszik, ahol a mennyiségi növekedés mellett cél az ápolás és a betegellátás minőségi fejlesztése is. A méréseket több mint 350 kórházból gyűjtött kutatási adatok feldolgozása útján végzik a gyógyulási eredmények és az ápolók által szolgáltatott anonim kérdőívek értékelése alapján. Az eredményeket várhatóan 2011-ben fogják publikálni.

Spanyolország beszámolt egy új speciális posztgraduális geriátriai rezidens ápoló képzési programról, mely tartalmaz gerontológiai alaptananyagot és speciális szaktantárgyakat, mint például bioetika a gerontológiai ápolásban, egészségnevelés a gerontológiai ápolás területén stb. A képzés két éves intervallumban zajlik, melyben a rezidensek forgórendszerben látogatják a szakterületeket. A gyakorlóhelyek négy nagy csoportot alkotnak, ahol százalékos arányban meghatározott időt töltenek a rezidensek, így kórházi osztályokat 45%-ban, alapellátási területeket és szociális intézményeket 25-25%-ban, egyéb területeket, mint pl. etikai bizottságok, minőségügyi bizottságok, 5%-ban látogatnak. A program ideje alatt teljesítendő követelmény a kutatói tevékenység, vezetés-irányítási feladatok ellátása egy geriátriai centrumban vagy osztályon, szociális krízis intervenció protokoll kidolgozása, valamint minőségügyi terv kidolgozása egy geriátriai centrumban. A program kísérleti jelleggel indult, a további eredményeket a következő találkozón fogják prezentálni.

A konferencia végén a WHO Európai Regionális Irodájának képviselője, Bente Sivertsen összegezte a prezentációk és szakmai viták alapján leszűrt következtetéseket és az elkövetkező évre vonatkozó feladatokat.

A CNO ajánlása alapján az ápolói, szülésznői hivatás vonzóbbá tételéhez szükséges stratégiák kidolgozása a legfontosabb feladat. Az életpálya modell kidolgozásához feltétlenül szükséges a kezdeti szakképzési szint felemelése a felsőoktatás szintjére, mely egyre több tagországban bizonyul követendő megoldásnak.

Nagyon fontos a hosszú ápolást igénylő páciensek ellátásához szükséges magasan kvalifikált szakápolók képzésének keretrendszerét kidolgozni, valamint megteremtteni a lehetőséget az ápolók és szülésznők számára, hogy a szak-

mapolitikai döntések meghozatalában aktív szerepet vállalhassanak.

A következő találkozót Belgium szervezi, melynek előzetesen meghirdetett témakörei az alap ápolóképzési programok fejlődési folyamata a 2005/36 EK irányelvek viszonylatában, tapasztalatok az ápolók specializációs fejlődésében, a regisztráció és a szakmákban történő demográfiai változások valamint a segédnővérek /ápolási asszisztensek) alapképzése.

Néhány éve – a gazdasági válság első jeleinek megmutatkozása óta – a találkozót együtt szervezik a tagországok a Chief Medical Officers (CMO) és esetenként a Chief Dental Officers (CDO) aktuális szakmai konferenciákkal. Ez a megoldás a finanszírozási előnyei mellett multidiszciplináris keretet is ad a rendezvénynek a nyitó nap közös szekcióinak köszönhetően.

TEENDŐINK

2011 első félévében Magyarország első alkalommal tölti be az Európai Unió tanácsának soros elnökségi tisztségét. A tagállamok körében ez köztudottan kivételes alkalom, hiszen első ízben nyílik lehetőségünk arra, hogy megtapasztaljuk a döntések előkészítésének, meghozatalának mechanizmusait, ugyanakkor szereplésünk, eredményeink nagy hatást fognak gyakorolni a rólunk kialakult képre. Az elnökség a CNO konferencia megszervezésének kötelezettségét is jelenti, sok egyéb nemzetközi fórum megszervezése mellett. A meghirdetett fő téma a gyermek-egészségügy lesz, de természetesen minden fontos, aktuális ápolásszakmai, szakmapolitikai kérdés, folyamat megismerésére és megvitatására is nyitott a szervezet.

IRODALOMJEGYZÉK

[1] http://www.who.int/entity/hrh/migration/code/WHO_global_code_of_practice_EN.pdf.
A magyar fordítás az Ápolásügy című lap 2010. 24. évf. 3. számában található

[2] <http://www.euro.who.int/en/what-we-do/health-topics/Health-systems/nursing-and-midwifery>

[3] <http://my.ibpinitiative.org/Default.aspx>

A SZERZŐ BEMUTATÁSA

Kissné Erdélyi Gabriella az egészségügyi pályát 1982-ben a Semmelweis Egyetem Ér és Szívsebészeti Klinikáján kezdte, ahol szerteágazó szakápolói tapasztalatot szerzett, majd a szívsebészeti műtőben dolgozott 1985-től 2000-ig perfúziós asszisztensként. A speciális szakterület nem rendelkezik hazai képzéssel, ezért a többi országos szívsebészeti centrumban dolgozó kardiotechnikus pályatársával együtt külföldi – München, Padova, London, Bécs – tanulmányi utakon gyűj-

tötték a szakmai tapasztalatokat. 2000. szeptemberben a Semmelweis Egyetem EFK diplomás ápolói szak sikeres elvégzése után a Szentágotthai János Egészségügyi Szakképző Iskola tanára lett. 2004-ben szerezte egyetemi ápoló diplomáját a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Főiskolai Karán. 2007-ben a Szentágotthai János Egészségügyi Szakképző Iskola bezárását követően az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet oktatási igazgatójaként folytatta tevékenységét. Jelenleg, 2009. február óta a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Egészségpolitikai Főosztályán dolgozik, mint vezető főtanácsos.

IME

XI. Outsourcing Konferencia

Időpont: 2010. november 3. (szerda)

Helyszín: Best Western Hotel Hungaria (1074 Budapest, Rákóczi út 90.)